

BLUMENTÁL

Ročník XXI

Číslo 4

Apríl 2010

VIERA A DNEŠNÝ ČLOVEK

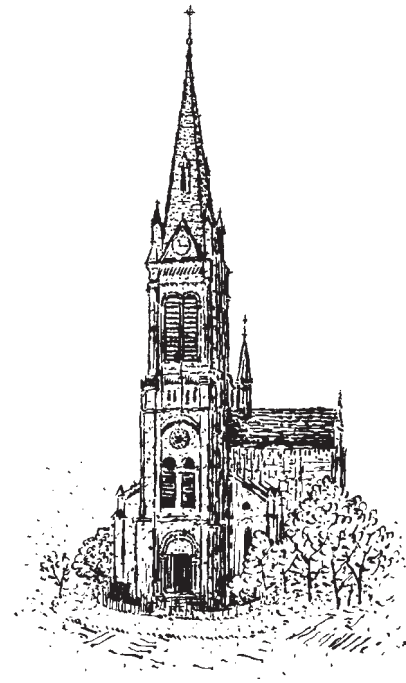
Ani sme sa nenazdali, pomaly končíme pôstne obdobie a vstupujeme do najvzácnejšieho týždňa našej viery, do Veľkého týždňa. Cirkev vtedy prežíva najdôležitejšie udalosti z Kristovho pozemského života – jeho vykupiteľskú smrť na kríži, zmŕtvychvstanie a zároveň môžeme tak s Kristom prežiť osobné zmŕtvychvstanie z našich hriechov. Na to nás vyzývala pôstna liturgia, modlitby, liturgické čítania a celá povaha pôstneho obdobia. Ako sa nám to podarilo, vie posúdiť každý sám vo svojom srdci. Jedna z ciest duchovnej obnovy je aj obnova viery. Myslím si, že zvlášť dnes je to veľmi aktuálne, veď sme neustále konfrontovaní s vážnymi a ťažkými útokmi na našu vieru i Cirkev. V súčasnom období nie je ľahké byť veriacim kresťanom, preto by som vám chcel ponúknuť myšlienky na tému „viera a dnešný človek“.

Katechizmus katolíckej cirkvi (KKC) hovorí, že viera je predovšetkým osobným primknutím sa človeka k Bohu, súčasne a neoddeliteľne je slobodným súhlasom s celou pravdou, ktorú Boh zjavil. Táto definícia nášho katechizmu vystihuje podstatu. Predovšetkým si asi všetci uvedomujeme, že bez viery, dôvery a medziludských vzťahov človek nemôže existovať. Dôvera patrí k podstate ľudskej existencie a budovania vzťahov, aj keď vieme, že je veľmi krehká a zraniteľná. Preto človek veľakrát hľadá akúsi istotu, komu môže naozaj, bez strachu veriť a dôverovať. My vieme, že jedine Boh je ten, ktorý nikdy človeka nezradí, neodmietne a stojí si za svojim slovom. Je ochotný človeka podržať, posilniť aj v tých najťažších chvíľach života, keď nás možno opustia aj tí najvernejší a najbližší.

Viera je aj darom a milosťou. Keď svätý Peter vyznal v evanjeliu, že Kristus je Syn živého Boha, Pán Ježiš mu povedal, že toto zjavenie nepochádza z tela a krvi, ale od jeho Otca, ktorý je na nebesiach (porov. Mt 16, 17). Aj z Písma vidíme, že viera je Boží dar, nadprirodzená čnosť, ktorú vlieva Boh. Ako hovorí definícia Katechizmu Katolíckej cirkvi, viera je aj ľudský úkon, slobodné rozhodnutie súhlasiť s pravdami, ktoré Boh zjavil v Biblii a Tradícii. Podstata týchto základných právd – článkov viery, je zhrnutá v našom vyznaní viery – Kréde a v ostatných dogmách, ktoré do dnešného dňa vyhlásili pápeži. Katechizmus dodáva: „Dôvodom viery nie je to, že sa zjavené pravdy javia ako pravdivé a pochopiteľné svetlu nášho prirodzeného rozumu. Veríme pre autoritu samého Boha, ktorý ju zjavuje a ktorý sa nemôže mylíť a nemôže klamať. Aby však poslušnosť našej viery bola primeraná rozumu, Boh chcel, aby sa k vnútornej pomoci Ducha Svätého pripojili vonkajšie dôkazy jeho zjavenia. A tak zázraky Krista a svätých, proroctvá, šírenie Cirkvi a jej svätosť, jej plodnosť a stabilitosť sú úplne spoľahlivé znaky Božieho zjavenia, primerané chápanosti všetkých. Sú dôvody vierohodnosti, z ktorých vidno, že súhlas viery nie je slepým hnutím ducha“. Pekne to vyjadril sv. Augustín: „Cháp, aby si veril a ver, aby si cháp“.

To, čo mne najviac imponuje na našej kresťanskej viere, je nádherná symbióza rozumu, viery a slobodného rozhodnutia človeka. Naša viera nie je slepá, fanatická, ani nie je proti ľudskému rozumu a pokroku. Žiaľ, niektorí kresťania vieru degradujú extrémami, ale to je vždy čosi choré a nezdravé. Zdravá, čistá a živá viera človeka naplní radosťou, pokojom a istotou, že je na správnej ceste. Aj Katechizmus dodáva: „Hoci viera presahuje rozum, medzi vierou a rozumom nikdy nemôže byť skutočný rozpor, lebo ten istý Boh, ktorý zjavuje tajomstvá a vlieva vieru, vložil do ľudského ducha svetlo rozumu. Boh nemôže poprieť seba samého, ani nemôže protirečiť Pravde.“ Veď koľko svetoznámych vedcov, spisovateľov, umelcov práve vďaka vede a umeniu objavili krásu viery a prítomnosť Boha. Goethe, Dostojevský, Solženicyn, Pascal, Edison, Fleming, Max Planck, Carl Linné, to boli veriaci ľudia, ktorí si vieru vážili ako najvzácnejší dar. Napr. Max Planck napísal: „Náboženstvo a prirodzené vedy sa nevyklučujú, ale dopĺňajú a podmieňujú.“ Nemusíme sa teda hanbiť za to, že sme veriaci, veď nás k tomu pozval aj pápež Ján Pavol II. v Petržalke, keď povedal: „Nehanbite sa za Evanjelium.“ Len treba, aby aj naša viera rástla, aby bola živá a vytrvalá. Takáto viera dokonca priaznivo pôsobí aj na zdravie človeka. Vyslovil sa o tom aj viedenský psychiater a neurológ Prof. Raphael Bonelli: „Vedecké štúdie poukazujú na to, že náboženstvo má blahodarný vplyv na človeka zvlášť v oblasti závislosti, depresie a prevencie pred samovraždou. To však neznamená, že chorý človek musí iba dostatočne veriť, aby sa uzdravil. Viera sa nikdy nesmie prezentovať ako medicína. Viera nie je prostriedkom účelu a už vôbec nie účelu zdravia. Žitá viera s príslušnými hlbokými hodnotami presycuje životný štýl. Veriaci človek často žije zdravšie, pretože konzumuje menej alkoholu a iných drog, stravuje sa zdravšie, sexualitu žije usporiadanejšie, menej sa vystavuje nadmernému pracovnému zaťaženiu, vysoko si váži rodinu, pestuje vzťahy, bojuje proti svojmu egoizmu a berie ohľad na iných – teda redukuje rizikové správanie. Boh dal človeku Desatorom ideálny návod, ako žiť vo všetkom správnu mierou. Na tomto založená zmena správania prostredníctvom náboženstva pomáha človeku správne žiť. Náboženstvo učí človeka neprečoňovať sa, nehládief na život nevyrovnanne a jednostranne.“

(Dokončenie na s. 7)

*Pán nebies, Kriste všemocný,
Spasiteľ sveta, veľký Kráľ,
krížom si ľuďom víťazne
povoje smrti rozviazal.*

*Teraz tá vrúcne prosíme:
udel' nám dary milostí,
ktoré si z kríža uložil
do najsvätejších sviatostí.*

*Baránok tichý, nevinný,
obetovaný za náš svet,
vo svojej krvi obmyl si
odevy svätých, škvrn už niet.*

*Tak draho si nás vykúpil
krvou, čo z rán ti prúdila;
vzkriesený vedieš veriacich
ta, kde ich duša túžila.*

*K zástupom svätých pripoj nás,
ty, čo si svojím vzkriesením
z národov mnohých kráľovstvo
Otcovi svojmu tvoril. Amen.*

**Hymnus z posvätného čítania
na Bielu sobotu**

OD HOSANNA, UKRIŽUJ PO POKOJ VÁM

Poslednou aprílovou nedeľou, Nedeľou utrpenia Pána, sme v tomto roku vstúpili do Veľkého týždňa, času slávania utrpenia, smrti, ale aj Ježišovo slávneho zmŕtvychvstania – *tajomstiev spásy, ktoré uskutočnil Kristus v posledných dňoch svojho života, počnúc jeho mesiášskym vstupom do Jeruzalema* (porov. Direktórium 2010). Veríme, že aj nasledujúce myšlienky nám pomôžu hlboko prežiť tieto dni bolesti, ale aj triumfu Ježiša Krista.

Sviatosť kňazstva

Prvým dňom veľkonočného Tridua (trojdňa) je Zelený štvrtok Pánovej večere. Deň plný symboliky a slávania, deň ustanovenia Eucharistie, ale aj sviatosti kňazstva. A práve na dar sviatosti kňazstva chceme v tomto roku kňazov, najmä v čase, keď vo svete v súvislosti s kňazmi znie mohutné „ukrižuj“, upriamiť pozornosť čitateľa. Vybrali sme myšlienky zo stati *Svätý dar sviatosti kňazstva* z príspevku Mieczysława Piotrowského: *Ján Mária Vianney a Eucharistia* (Svetlo 9/2010):

Svätý farár z Arsu – Ján Mária Vianney si bol vedomý zodpovednosti za spásu duší svojich farníkov a všetkých tých, čo využívali jeho kňazskú službu. Uvedomoval si, akým veľkým darom pre ľudstvo je sviatosť kňazstva, prostredníctvom ktorej Ježiš ustavične sprítomňuje svoju spásu. Preto veriaci zdôrazňovali, že kňazstvo je sviatosť, ktorá sa týka všetkých ľudí. „Kňaz je človek, ktorý dostal od Boha veľkú moc: *Ako Otec poslal mňa, tak ja posiadam vás, povedal Pán – Chodte teda do celého sveta a hlásajte Evanjelium všetkému stvoreniu* (Mk 16, 15), ale aj: *Kto vás počúva, mňa počúva, kto vami pohŕda, mnou pohŕda*“, hlásal arský farár z kazateľnice.

A ďalej: „Keď kňaz premieňa chlieb a víno na Pánovo telo a krv, nehovorí: ‚Toto je Pánovo telo, Pánova krv‘ ale: ‚Toto je moje telo, moja krv‘. Keby sme nemali sviatosť kňazstva, nemali by sme Pána medzi nami. Kto vkladá Ježišovo telo do Svätostánku? Kňaz. Kto prijal vaše duše do spoločenstva Cirkvi, keď ste sa narodili? Kňaz. Kto ich sýti, aby mali silu na pozemskej púti? Kňaz. Kto vás pripravuje, aby ste mohli raz stáť pred Bohom vykúpeni Kristovou krvou? Kňaz. Vždy kňaz. A keď vaša duša padne do fažkého hriechu, kto ju vzkriesi pre život? Len kňaz. Veď, keď kňaz dáva rozhrášenie, hovorí: ‚... a ja ňa rozhrášujem, Boh ti odpustil...‘ Nenájdete

nijaké dobro pochádzajúce od Boha, ktoré by nesprostredkoval kňaz.

Pokúste sa vyspovedať pred Božou Matkou alebo pred anjelom. Rozhrášia vás? Nie! Môžu vám dať Pánovo telo? Nie! Najsvätejšia Panna nemá moc premeniť chlieb na telo svojho Syna, a aj keby pred vami stáli šiky anjelov, nemali by moc odpustiť vám hriechy. Len kňaz môže povedať: ‚Rozhrášujem ňa od tvojich hriechov, chod v pokoji.‘ Kňazstvo je teda naozaj niečím veľkým a kňaz to celkom pochopí až v nebi. Keby sme už tu na zemi pochopili, čo je sviatosť kňazstva, zomreli by sme – nie od dojatia, ale od veľkosti lásky.

No kňaz nie je kňazom sám pre seba. Sám sebe nemôže dať rozhrášenie ani vyslúžiť si sviatosť. Kňaz nežije pre seba, kňaz žije pre veriaciach. Keď chce niekto zničiť náboženstvo, najskôr útočí na kňaza, pretože tam, kde niet kňaza, nie je obeta svätej omše, nie je Boží kult. (...) Kňazstvo je vec Ježišovo srdca. Keď stretnete kňaza, myslite na Ježiša...“ (Aj toto sú slová Jána Mária Vianneya z kázne o kňazoch).

Svätý dar sviatosti kňazstva vkladá Ježiš do povolaných srdc slabých a hriešnych ľudí. Preto je nesmierne dôležité, aby sa veriaci denne modlili za kňazov, za ich vytrvalosť v povolani, za svätosť ich života. Z pádu kňaza sa raduje len satan a jeho obľúbenci, zakončil uvedenú stať v citovanom článku jeho autor.

Dovetok. Keď chce niekto zničiť Cirkev, zaútočí na kňazov. Tieto slová práve pri príležitosti Zeleného štvrtka zdôrazňujeme zámerne. Aj keď to možno v súvislosti so slávaním Zeleného štvrtka nie je najvhodnejšie, neďa sa mlčať a pozeráť, ako sa nepriatelia Cirkvi usilujú potupiť Cirkev a posvätný rád kňazstva. Nebudeme obhajovať hriechy, priestupky či chyby kňazov. Isto sú, veď aj kňazi sú len hriešni ľudia, no treba sa nahlas pýtať na to, čo si v duchu myslí veľa ľudí: Prečo „svet“ zúri proti kňazom, ako je možné, že stovky vtedy detí, teraz dospelých ľudí desaťročia mlčali, prečo, ak bol niekto zneužívaný, opakovane a roky prichádzal do blízkosti toho, kto ho zneužíval? Je možné dokázať to, čo sa dialo pred desiatkami rokov, alebo sa „vrece roztrhlo“ so žalobcami práve teraz, že cítia možnosť získať „odškodné“, ale predovšetkým potupiť Cirkev. Pokus bol neďávno aj u nás v kauze „františkáni“. Vďaka Bohu, mali dosť sil obhájiť sa.

Nezabudnime: Kto chce zničiť Cirkev, zaútočí na kňazov. A tak výzva sv. arského farára modliť sa za kňazov je výzvou aj pre nás, aby sme sa aj v deň slávnosti ustanovenia Eucharistie a sviatosti kňazstva modlili za našich kňazov, za všetkých kňazov Cirkvi, aby mali dosť síl a vytrvalosti odolávať neustálym útokom, ale aj žiť sväto a vytrvalo slúžiť Božiemu ľudu. Modlime sa, aby tí, ktorých Pán povoláva do svojej služby, mali dosť odvahy prijať jeho pozva-

nie, lebo tam, kde je kňaz, žije Cirkev, len tam sa slávi svätá omša, len tam je v chrámoch prítomný Pán v Eucharistii.

Pripravila X. Duchoňová

Aj ja

A vy ste ho, vydaného podľa presného Božieho zámeru a predvídania, rukami bezbožníkov pribili na kríž a zavraždili (Sk 2, 23). Sú to slová apoštola Petra hneď po zoslaní Ducha Svätého zo strechy večeradla, po ktorých sa dalo pokrstiť asi tritisíc mužov. Určite nie všetci z nich boli na Kalvárii. Nie všetci pribíjali klince. Nie všetci kričali: *Ukrižuj!* a napriek tomu Peter hovorí *Vy ste ho zabil!* Mohli by sme z toho vyklúčkovať teóriu, že možno nekričali proti Ježišovi, no nekričali ani zaňho. A môžeme

ostať spokojní, alebo ako Dávid, keď mu prorok Nátan hovoril o chudobnom a bohatom človeku a ovečke, môžeme sa pohoršiť a spolu s ním s hnevom povedať *... človek, ktorý to urobil, je synom smrti* (2Sam 12, 5). Aká bola prorokova odpoveď? Ukázal prstom: *Ty si ten muž, kráľ. Ty si ten muž.* Vy ste ho zabil, zaznieva aj dnes na adresu každého z nás. Môžeme špekulovať a vymýšľať, môžeme vinu hodiť na vtedajšiu náboženskú elitu a možno aj na všetkých Židov, môžeme pozeráť na politickú špičku a možno aj na všetkých Rimanov. Je jednoduchšie byť žalobcom než obžalovaným. Je ľahšie sa s Dávidom pohoršovať a hnevať na všetkých okolo seba, ako priznať – ja som vinný. No Peter aj dnes hovorí: *Vy ste ho zabil!* Nátan stále ukazuje prstom *Ty si ten muž...* No tento kríž nikdy nepochopim a neprijmem, ak budem len obžalúvať. Skúsme si uvedomiť a prijať, že Ježiš na kríži neobžaloval a neodsudzoval, ale on sám bol obžalovaný a odsúdený. A tak, ak sa budeme na Veľký piatok pýtať: „Prečo Kristus zomrel na kríži?“, odpoveď je: „Lebo som hriešnik. Aj ja som zhršiel, nielen oni.“ **Andrej Kalamen**

Ak by hrob neostal prázdny...

Nie náhodou hovoríme, že Veľká noc je najväčším sviatkom nášho kresťanského neba. V myslí sa nám môžu vynárať rozličné obrazy utrpenia a smrti Pána, ktoré sú korunované jeho zmŕtvychvstaním. Kristus pri Pilátovom výsluchu na otázku: *Čo je pravda?* mlčal. Ale jeho zmŕtvychvstanie nám v plnom rozsahu hovorí, čo je pravda. A Cirkev, aby nám ukázala, kde sa tá pravda začína, vedie nás k hrobu.

Dost zvláštna logika, ale myslím si, že obyčajne pri hrobe sa začínajú tie najrozumnejšie myšlienky. Možno túto logiku pochopí lepšie ten, kto prežil, alebo prežíva tragédiu odlúčenía a pochoval kohosi drahého. Vtedy si kladieme otázku: Prečo láska nebola silnejšia ako smrť a musela byť pochovaná? Prečo tu nebol ktosi, kto by silou lásky udržal toho druhého v živote a v bytí?

Na Veľkú noc sme vždy pozvaní k prázdnejmu hrobu, kde dostávame lekcii, na čo sme na svete. Nikde inde to azda nie sme v takom rozsahu schopní pochopiť, ako práve pri Kristovom hrobe, ktorý ostal prázdny.

O tom, na čo sme tu, je množstvo teórií. Človek si vytváral mnohé teórie o zmysle života, ako mu to vyhovovalo. Niektorí hľadajú zmysel života v lepšej budúcnosti, iní v prežití svojej vôle, v jej rozmachu, ďalší vo vede a podobne. My sa však pri prázdnom hrobe dozvedáme pravdu, že človek je tu pre Boha. Lebo ak by aj Kristus bol mal len „nejakú svoju teóriu o živote“, bol by sa zaradil medzi tých, ktorí o zmysle života len špekulujú. Bol by čosi povedal,

a tým by sa všetko skončilo. Bol by jedným z ďalších rojkov, ktorý hľadá zmysel života a špekuluje o tom, kedy sa život začína a kedy končí. Ježiš však navzdory smrti, pri ktorej človek kapituluje, berie na seba ľudskú prirodzenosť a prežíva celú ľudskú smrť v jej farche a bolesti. Lenže tam Ježiš nekončí. On pokračuje tým, že vstáva z mŕtvych.

Je nepochopiteľná, úplne proti rozumu stojaca pravda, že sa nájde človek, ktorý radšej verí, že jeho telo ukradli. Nejde mu do hlavy, že zo smrti môže vziať život. Ježiš toto však prekonáva istotou nového života, ku ktorému pozýva každého, kto chce mať na jeho živote účasť a prijal záloh krstu. Len v tomto pohľade sa môže završiť naša viera. Inak nám môže byť jedno, v čo veríme. Ale ak Kristus vstal, existuje len jedna pravda, ktorá je naozaj jasná pri prázdnom hrobe, že Kristus žije.

Človek obyčajne túži po šťastí. O tom však, že sme na tejto zemi, nech už akoľko dlho, sme nerozhodovali my. Život

nám bol daný. No ak aj túžime po živote, neznamená to, že by sme mali žiť naveky. Túžime po všeličom. Niektorí možno po zdraví, iní po deťoch, iní po šťastí... ale vieme, že to tak nebýva, lebo možno práve ten, kto túžil byť zdravý, je chorý, kto túžil po deťoch, ich nemá, a naopak. Kristus práve preto prežíval ľudský život, aby na sebe ukázal, že je pravda, ktorá hovorí o smrti a o večnom živote. Včleňuje smrť do života a robí z nej začiatok novej kvality. Ukazuje, že po nej sa začína nový život, omnoho väčší. Ak toto dokážeme prijať, nielen zaregistrovať ako poučku z Katechizmu, ale prijať a žiť touto pravdou, zmení to náš život. Tým, že človek dneška smrť obchádza a hovorí o tom, že patrí k životu, robí vlastne svoj život, ktorý sa potom mení na známe heslo – jedzme, pime, veď zajtra zomrieme – problematickým. Ak sa takáto „filozofia“ stane niekomu svetlom života, potom to tak vyzerá. Starí Rimania hovorievali: „Čokoľvek robíš, rob rozumne a pozeraj na koniec“. **Kristus prázdny hrobom dosvedčuje, že život sa nekončí hnitím v zemi, ale oslávením. To je skutočná pravda o zmysle a náplni ľudského života.** Ten, kto má túto istotu a pravdu, si život zariadi inak. Ak človek tomuto celou svojou bytosťou verí, usiluje sa posvätiť každú chvíľu svojho života.

Ako vieme niekedy hrdo povedať: Som kresťan! Práve prázdny hrob nám dáva odvalu povedať to vždy. Keď vidíme Krista na kríži, možno sa to tak ľahko nedá povedať, možno ani pri jasliach. Ale pri prázdnom hrobe to musíme dokázať, lebo tu je jasná pravda o človeku, že žije pre Boha a nie pre seba. To všetko okolo nás patrí k životu, ale jeho začiatok a koniec je v Bohu. Záleží na človeku, či vie ohodnotiť, čo je v živote viac, kariéra, sto eur alebo život s Bohom. **Marián Bér**

PRIATEĽU, VIEŠ SA DOBRE SPOVEDAŤ?

Milý čitateľ, neprejdí ľahkovážne ponad tieto prísne slová, ale uvedom si, že ich hovorí svätý farár z Arsu, ktorý je patrónom kňazov a spovedníkov. Zastav sa nad týmto textom a pokús sa zamyslieť, či aj ty nepotrebuješ zmeniť to, čo hovorí tento svätec. Nech Duch Svätý naplní tvoje srdce, aby si mal úžitok z týchto slov.

Svätá spoveď má božský pôvod. Ustanovil ju Ježiš Kristus, keď povedal apoštolom: *Prijmite Ducha Svätého! Komu odpustíte hriechy, budú mu odpustené, komu ich zadržíte, budú mu zadržané* (Jn 20, 22 - 23). A ďalej: *... čo zviažete na zemi, bude zviazané v nebi, a čo rozviažete na zemi, bude rozviazané v nebi* (Mt 18, 18). Z týchto slov vyplýva, že svätá spoveď má božský pôvod a je nevyhnutná. Mohli by spovedníci odpúšťať hriechy alebo ich zadržávať, keby ich nepoznali? Môžu ich totiž poznať iba ak sa z nich hriešnik s pokorným srdcom vyzná. Sviatosť pokánia je pre človeka veľkým dobrodením. Spája nás s Bohom, vracia nám zásluhy pre večný život. Keby sme sa mohli opýtať zatratených, prečo trpia vo večnom ohni, odpovedali by nám, že nevyužívali sviatosť pokánia. Aká veľká útecha pre kresťana je uistenie, že Katolícka cirkev má prostriedky, pomocou ktorých môže prijať odpustenie hriechov.

Mnohí sa hanbia za krátke pokorenie a cítia nechcuť spovedať sa. No nie je lepšie pokoriť sa, než sa ocitnúť na večnej hanbe? Mnohí nechodia na spoveď, lebo stratili vieru, iní nepocítujú zranenie svojej duše a nepoznajú, akou veľkou radosťou naplní srdce kresťana dobrá spoveď. Pripomeňme si, že Kristus pod stratou spásy prikazuje spovedať sa z hriechov. Nikto nie je od toho oslobodený, počínajúc svätým Otcem, končiac posledným sluhom.

Aký má byť kajúcnik

- **Pokorný.** Súd pokánia je súdom samého Ježiša Krista, v ktorom on sám prijíma naše priznanie viny. Sám sa pýta, prihovára sa nám a ohlasuje odpustenie. Preto máme s pokorou vyznať svoje viny a nikdy ich nezvalovať na iných, ako Adam, keď obviňoval Evu a ona jeho. Tak sa stáva, že muž obviňuje svoju ženu a deti, opilec svojho

kamaráta... ďalší tvrdí, že mu krivdili a usiluje sa dokázať, že hovorí len pravdu. Ten, čo bez vážnej príčiny ťažko pracuje v nedeľu, sa ospravedlňuje, že jeho náboženské povinnosti tým netrpia. Matka, ktorá sa s deťmi nedomlí, vyhovára sa, že nemá čas. Ak si niekto nepriznáva vinu, nemá pokoru!!! Vyznávajme svoje hriechy s pokorou a nečakajme na otázky spovedníka. Nepodobajme sa tým, čo o svojich hriechoch hovoria, ako keby rozprávali nejakú historku. Tí, ktorí pri spovedi úprimne neľutujú, páchajú svätokrádež. Ak vám spovedník musí položiť otázky zraňujúce vašu sebalásku, ak vám dá náročnejšie zadostučinenie, alebo vám dokonca odmietne udeliť rozhršenie, prijmite to s pokorným duchom. Nikdy neodpovedajte arogantne a nestaňte sa zatvrdilým hriešnikom, ktorý s hnevom odchádza z kostola. Ukážme sa spovedníkovi v pravom svetle a hovorme Bohu spolu so žalmistom: *Pane, k mojim ústam postav stráž a hliadku na okraj mojich perí, nedaj, aby sa moje srdce naklonilo k zlému, aby bezbožne vymýšľalo výmysly s ľudmi, čo páchajú neprávosť* (Ž 141, 3 - 4).

Nech je naša spoveď jednoduchá a úp-

rimná. Vyhýbajme sa nepotrebným slovom, opakovaním a vypočítavaním všetkých podrobností, pretože to zaberá spovedníkovi čas a berie trpezlivosť tým, čo čakajú na spoveď. Keď o niečom pochybujeme, povedzme to. Ak by kajúcnik povedal, že sa nezaoberal zlými myšlienkami, ale nie je si istý, či nenašiel v takýchto myšlienkach zaľúbenie, bolo by to dôkazom nedostatku úprimnosti. Ak niekto povie: „Vyznávam, otče, hriechy, na ktoré som zabudol pri predchádzajúcich spovediach“, ale v skutočnosti by tento hriech nevyznal z falošnej neúprimnosti, spáchal by svätokrádež podobne, ako keby nevyznal hriech bez toho, žeby sa ho spovedník naň spýtal, a potom hriech vyzná, ale neprizná, že ho zamýšľal zatajiť! Takto sa z neúprimnosti môže spoveď ľahko stať neplatnou a svätokrádežnou! Vyhýbajte sa pokrytectva. Nech je počas spovede vaše srdce akoby na vašich perách. Spovedníka možno oklamať, ale Boha nikto neoklame. Keby vás zlý duch zvädzal na pokrytectvo, povedzte si: „nezaťažím ešte väčšmi svoje svedomie a nespácham hriech svätokrádeže. Skryl by som sa pred kňazom, ale nie pred Bohom, ktorý ma pozná. Budem azda trochu pokorený, ale čo je to oproti verejnej hanbe, ktorá by bola na poslednom súde“. Keď sa chce chorý vyliečiť, otvorene hovorí o svojich ťažkostiach a nič neskrýva. Keď sa vám ťažko priznáva k nejakému hriechu, poprosťte o pomoc spovedníka: „Otče, pomôžte mi, pretože mám na svedomí hriech, ktorý nemám odvahu priznať“.

• **Skrúšený.** Používať má skromné slová a nikdy nehovorí o hriechoch iných.

• **Spoveď má byť úplná,** teda máme vyznať všetky ťažké hriechy, ich druh, počet aj okolnosti s nimi spojené. Nie je platné všeobecné vyznanie, kde kajúcnik povie, že veľa zhršil. Príkladom má byť chorý, ktorý dôkladne informuje lekára o priebehu choroby, jej vývoji a čase trvania, lebo sa chce uzdraviť.

Podmienky dobrej spovede

Nesprávne sa teda spovedá ten, kto povie: „Zanedbal som svätú omšu, kradol som, preklíňal, viedol nečisté reči, bol som

pyšný...“ To nestačí. Treba povedať, koľkokrát sa to stalo, spomenúť okolnosti, ktoré majú vplyv na spáchanie a druh hriechu. Bola by to ťažká urážka Pána, keby človek, ktorý má na svedomí tri ťažké hriechy, priznal len dva.

Niektoré okolnosti menia charakter a stupeň hriechu: zaoberať sa zlou myšlienkou, nechávať v sebe zlú túžbu, pozeráť na neslušné veci, to sú hriechy proti čistote. Niektoré okolnosti v podstate hriech nemenia, ale spôsobujú, že sa stáva ťažším, napríklad, ak sa ho niekto dopustil v prítomnosti väčšieho počtu ľudí alebo pred deťmi, lebo vtedy je pohoršením druhých. Pri zotrúvaní v hriechu je dôležité povedať, ako dlho závislosť trvá. Kto si presne nepamätá počet hriechov, nech povie aspoň približne. Hriechy náhodne zabudnuté Boh odpustí, stačí ich vyznať pri ďalšej spovedi, ak si na ne spomenieme.

Spovedať sa treba aj z ľahkých hriechov. Je pravda, že tieto hriechy sa zahladzujú skrúšeným srdcom, modlitbou, pôstom, almužnou a účasťou na svätej omši, ale treba ich tiež pravidelne vyznávať, lebo:

- ľahký hriech v našich očiach môže byť ťažkým v Božích očiach,
- vo sviatosti pokánia môžeme za hriechy ľahšie získať odpustenie, ako keby sme si určili pokánie sami,
- spovedanie sa zo všedných hriechov nás povzbudzuje k väčšej pozornosti,
- poučenie spovedníka nás môže pohnúť k väčšej náprave,
- rozhrášenie nám dodáva silu vyhnúť sa týmto hriechom.

Ak kajúcnik zistí, že sa spovedal zle, nemá strácať čas, a čo najskôr to má napraviť.

Kto sa nespovedá dobre

• **Ten, kto nechce napraviť spáchanú krivdu,** aj keby to mohol urobiť, kto udržiava nedovolené vzťahy a nechce sa ich vzdať... A to sa nejeden človek necíti vinný a pri spovedi nehovorí o týchto hriechoch.

• **Ten, kto zatají hriechy,** ten nechce oklamať kňaza, ale chce podvieť samého Boha, aj napriek tomu, že to nie je možné. Napríklad, kto záchvat hnevu označí za ne-

trpezlivosť, nemravné reči spôsobujúce pohoršenie za nejaké bezvýznamné reči, ohavné žiadosti a skutky za trochu menej slušné dôvery, veľké krivdy za drobné nespravodlivosti, prehnaté lakomstvo za malú zviazanosť s pozemskými dobrami. Z tohto vychádza celá reťaz svätokrádeží.

• **Ten, kto skrýva okolnosti hriechu,** ohováranie alebo zlostnú kritiku, označuje za nevhodné hovorenie o bližných, nepriznáva, že to pramení z pýchy, závidí, nenávisť či urazenosti, nehovorí o veľkej škode spôsobenej dobrému menu bližného. Kto sa spovedá, že zle hovoril o ľuďoch, a nehovorí, že tak vystupoval proti svojmu duchovnému otcovi alebo proti inej Bohu zasvätenej osobe, ktorej poškvrnením dobrého mena spôsobuje nielen vážne pohoršenie, ale často aj útoky na Cirkev. Kto síce hovorí, že chodil do krčmy, že sa opil, ale mlčí o pohoršení, ktoré dal celej rodine.

Keby sme chceli preniknúť hlbšie do podrobností, uvideli by sme, koľko spôsobov vynášli ľudia na to, aby sa pri spovedi predstavili v lepšom svetle. Niektorí to skúšajú aj hlasom. Spovedajú sa z malých drobností a keď nimi akoby uspali pozornosť spovedníka, tichším hlasom a veľmi rýchle „vysypú“ ťažké hriechy. Je pravda, že týmto spôsobom môžu dosiahnuť rozhrášenie, ale takáto spoveď neprináša svedomiu pokoj, šťastie, ani vnútorné zadostučinenie.

Nahováraš si, priateľu, že si to raz s Bohom dáš do poriadku. Odkiaľ máš však istotu, že ti na to ostane čas, pretože smrť ňá môže zaskočiť znenazdania, ponoreného vo svätokrádeži. Na to spravidla nadväzuje zatvrdlosť srdca a zúfalstvo v hodine smrti.

Čo teda treba robiť, aby sme takémuto hroznému nešťastiu unikli? Napraviť čo najskôr predchádzajúce spovede úprimným a úplným vyznaním hriechov, inak budú raz pred Božím súdom rozhlásené pred celým svetom. Ale ak ich vyznáte, sami upadnú do večného zabudnutia. Poučte sa z príkladov, ktoré vám dal, nájdite v spovedi odpustenie hriechov, pokoj duše a v hodine smrti večný život.

Podľa Kázní sv. Jána Mária Vianneya o spovedi položil a pripravil S.D.

NAŠA FARSKÁ UNIVERZITA

Aký je postoj Katolíckej cirkvi k islamu? Vyjadruje ho deklarácia Druhého vatikánskeho koncilu *Nostra Aetate* o postoji Cirkvi k nekresťanským náboženstvám. Deklarácia nie je obširna: obsahuje iba asi šesť strán textu. Pôvodne bola osnova deklarácie hotová už v polovici roka 1960 a mala iba 42 riadkov. Bola to azda najkratšia koncilová schéma, no aj najchúlostivejšia. Na verejnom zasadnutí 28. októbra 1965 konciloví Otcovia schválili s konečnou platnosťou súčasný text, ktorý medzičasom prešiel rozličnými redakciami a schvaľovacími procesmi.

Islam a kresťanstvo

O čom hovorí text deklarácie? Vychádza sa zo základnej skutočnosti, že „ľudia rozličných náboženstiev čakajú odpoveď na skryté záhady ľudskej existencie“. To ich spája a vedie, aby hľadali. V neskoršom dokumente medzinárodnej teologickej komisie *O kresťanstve a náboženstvách* z roku 1997 sa konštatuje: „Vzrastajúce vzájomné vzťahy medzi kultúrami v svetovej spoločnosti a ich vzájomné prenikanie prostred-

níctvom hromadných oznamovacích prostriedkov spôsobujú, že do centra každodenného vedomia človeka vstúpila otázka náboženskej pravdy“.

V deklarácii nezaznievajú nijaké polemické alebo konfrontačné tóny. Usiluje sa akceptovať z iných náboženstiev všetko, čo je tam akceptovateľné. Dôležitý tu nie je náukový, ale pastoračný postoj: maximálne sa priblížiť a pochopiť ľudí patriacich do oblastí iných náboženstiev. Jednoznačne pozitív-

ny postoj sa deklaruje aj voči židovskému náboženstvu. To je zaiste aj reakcia na mnoho rokov nevráživosti medzi kresťanmi a židmi, čo v minulosti iba zatažovalo vzťahy. Dnes sa už všeobecne prijíma možnosť spásy tých, čo aj mimo Cirkvi žijú podľa vlastného svedomia. Táto spása však nie je možná bez vzťahu a nezávisle od Krista a od jeho Cirkvi: zakladá sa na univerzálnej prítomnosti Ducha, ktorého nemožno oddeliť od Ježiša.

Dialóg ako jediná cesta

Ak je relatívne ľahké obrátiť a získať pre kresťanstvo jednotlivca, tak zmeniť celú kultúru, ktorá vyrástla na určitých náboženských zásadách a spätne pôsobí aj na spôsob prejavovania a vyznávania vlastnej viery, je v súčasnosti prakticky nemožné.

Cirkev si túto zmenenú historickú situáciu veľmi dobre uvedomuje. **Jedinou cestou je dialóg.** Nezmeniť kultúru ako takú, čo je nemožné a ani si to nemôže klásť za cieľ, ale pomôcť tejto kultúre objaviť samu seba. Už v samej kultúre je potenciálne obsiahnutá možnosť prijať kresťanstvo, je na to pripravená. Bezprostredne po skončení koncilu na to poukázal Pavol VI. pri návšteve Indie. Vtedy povedal: „V Indii sa nachádza pôvod najstarších antických kultúr a zdroj veľkých náboženstiev. Je to národ, ktorý hľadal Boha prostredníctvom svojej neúnavnej túžby objaviť ho hlbokými meditáciami a mlčaním. Málokde sa vyjadřila túžba po Bohu takými slovami plnými ducha Adventu ako vo vašich svätých knihách napísaných mnoho rokov pred príchodom Ježiša Krista.“

Treba pripomenúť, že dokument *Nostra aetate* nie je jediný dokument Druhého vatikánskeho koncilu, v ktorom zazneli tieto tóny dialógu s nekresťanskými náboženstvami. Dotýka sa ho tak pastorálna konštitúcia *Gaudium et spes* o Cirkvi v súčasnom svete, ako aj dekrét *Ad gentes* o misijnej činnosti Cirkvi. No iba v deklarácii *Nostra aetate* sa hovorí výlučne o nekresťanských náboženstvách.

Na Turičnu nedeľu roku 1964 založil pápež Pavol VI. osobitný úrad Rímskej kúrie, ktorého úlohou je rozvíjať vzťahy s príslušníkmi iných náboženstiev. Na začiatku sa volal *Sekretariát pre nekresťanov* a v roku 1988 ho premenovali na *Pápežskú radu pre medzináboženský dialóg* (PRMD).

PRMD je ústredným úradom Katolíckej cirkvi na podporu medzináboženského dialógu v súhlase s duchom Druhého vatikánskeho koncilu a osobitne s duchom deklarácie *Nostra aetate*. Jeho úlohou je:

- podporovať vzájomné porozumenie, rešpekt a spoluprácu medzi katolíckmi a príslušníkmi iných náboženských tradícií;
- povzbudzovať skúmanie náboženstiev;
- podporovať formáciu osôb venujúcich sa dialógu.

Tu treba pripomenúť, že PRMD nie je

zodpovedná za kresťansko-židovské vzťahy. Tieto vzťahy sú v kompetencii *Komisie pre náboženské vzťahy so židmi*, ktorá patrí pod *Pápežskú radu pre podporu jednoty kresťanov*.

Medzináboženský dialóg

Dialóg je dvojsmerná komunikácia. Obsahuje tak potrebu **hovoríť a počúvať, dávať a dostávať, s cieľom vzájomného vzrastu a obohatenia.** Nie je nejakou zradou misijného posolania Cirkvi ani novou metódou obracania na kresťanstvo. Toto je jasne vymedzené v encyklike Jána Pavla II. *Redemptoris missio*. Ďalej sa tento názor rozvíja aj v dvoch dokumentoch vypracovaných PRMD: *Postoj Katolíckej cirkvi k príslušníkom iných náboženských tradícií: úvahy o dialógu a misii* (1984) a *Dialóg a hlásanie* (1991).

Dokument *Dialóg a hlásanie*, ktorého podtitul znie: *Úvahy a usmernenie v medzináboženskom dialógu a pri hlásaní evanjelia Ježiša Krista*, bol vydaný pri príležitosti 25. výročia vyhlásenia koncilovej deklarácie *Nostra aetate*. V tomto veľmi bohatom dokumente nachádzame definíciu medzináboženského dialógu:

„Dialóg možno chápať rozličným spôsobom. Po prvé iba na čisto ľudskej rovine, keď znamená vzájomnú komunikáciu vedúcu k spoločnému cieľu, alebo na hlbšej úrovni k medziosobnému spoločenstvu. Po druhé ako postoj rešpektu a priateľstva, ktorý preniká, alebo by mal prenikáť všetky tie aktivity, ktoré tvoria evanjelizačné poslanie Cirkvi. Toto sa nazýva „duch dialógu“. Po tretie, v kontexte náboženskej plurality dialóg v poslušnosti k pravde a rešpektovaním slobody znamená všetky pozitívne a konštruktívne medzináboženské vzťahy s jednotlivcami i spoločenstvami iných náboženstiev, nasmerované k vzájomnému pochopeniu a obohateniu“.

Zahrňa tak svedectvo, ako aj skúmanie príslušných náboženských presvedčení. Cirkevná evanjelizačná misia chápe termín dialóg práve v tomto treťom význame.

Sám dialóg sa uskutočňuje predovšetkým na úrovni miestnych cirkví. Mnohé miestne cirkvi majú komisie pre dialóg na národnej alebo aj regionálnej úrovni. PRMD udržuje živé kontakty aj so zodpovedajúcimi úradmi Svetovej rady cirkví.

Prejavom rešpektu a úcty k tradíciám nekresťanských náboženstiev sa okrem iného stali tradičné každoročné posolstvá, ktoré v posledných rokoch posielala prefekt Pápežskej rady pre medzináboženský dialóg budhistom na sviatok Vesakh, keď sa pripomína Budhovo narodenie, alebo moslimom pri príležitosti skončenia Ramadanu.

Pápežská rada pre medzináboženský dialóg založila nadáciu *Nostra aetate*, ktorej cieľom je podpora dialógu predovšetkým udeľovaním grantov pre členov iných náboženstiev, ktoré chcú študovať kresťanstvo.

Deklarácia obsahuje prorocké vízie uplatňujúce sa postupne, pomaly, ale zrejme nezvratne. Svedectvom sú aj spoločné stretnutia Jána Pavla II. s predstaviteľmi nekresťanských náboženstiev v Assisi 27. októbra 1986, ako aj 24. januára 2002 a ustavične sa rozvíjajúci dialóg.

Za posledných približne štyridsať rokov došlo vďaka Druhému vatikánskemu koncilu a osobitne deklarácie *Nostra aetate* k nebyvalému obratu vo vzťahoch k nekresťanským náboženstvám, aj keď určite ostáva ešte veľa otvorených a nedoriešených otázok. Predovšetkým už na oboch stranách nepanuje zásadne nepriateľský a antagonistický postoj, aj keď ešte prežívajú zvyšky vzájomného nepochopenia, predovšetkým na strane niektorých islamských skupín, ktoré mylne súčasnú západnú civilizáciu so všetkými jej ideologickými, ekonomickými a vojenskými nástrojmi plne stotožňujú s kresťanskou civilizáciou. Zväčša sa to však už vie rozlišovať, čo dokazuje aj vzájomná spolupráca na rozličných medzinárodných úrovniach.

Pokračovanie v budúcom čísle. D.D.

ROZHOVOR PO DESAŤROČIACH

V tomto rozhovore sa vrátíme dosť hlboko do minulého storočia. V našom kostole sme totiž privítali vdp. Jozefa Loziňáka, ktorý ako kaplán pôsobil v našej farnosti začiatkom sedemdesiatych rokov. Pre pamätníkov a starších bude isto zaujímavé zaspomínať si s kňazom, ktorého poznali ako mladí a ako mladého, a pre mladých bude isto zaujímavé oboznámiť sa s tým, ako žila naša farnosť pred takmer štyridsiatimi rokmi, teda v časoch, keď to Cirkev a veriaci nemali ľahké.

• Kedy ste, dôstojný pán, prišli do Blumentálu a ako dlho ste tu pôsobili?

- Do Blumentálskej farnosti som bol menovaný 1. novembra 1970 a novú dispozíciu som dostal v auguste 1975.

• Bol Blumentál vašim prvým kaplánym miestom?

- Nie, mojim prvým miestom bolo Palárikovo, farnosť v okrese Nové Zámky. Zaujímavosťou je, že tamojší farníci majú svoj pôvod na Morave v Zubří, odkiaľ ich povolal gróf Karoy ako robotníkov na svoje panstvo.

• Medzi veriacimi sa hovorilo, že ste synom gréckokatolíckeho kňaza, ako to, že ste sa stali kňazom rímskeho rítu?

- Narodil som sa v gréckokatolíckej rodine a som pokrstený ako gréckokatolíck. Moji rodičia pochádzali sice od Bardejova, ale za čas žili v Bratislave. Otec mal, ako sa vtedy hovorilo, krajčírsky salón, no a mama pracovala v „Štolverku“. Sobášili sa v r. 1943 v kostole sv. Mikuláša pod Hradom, ktorý teraz majú v správe pravoslávni, a sobášil ich dp. Haľko, ktorý v r. 1968 opäť spravoval tu v Bratislave gréckokatolícku farnosť. Možno som to niekde spomenul a z toho vznikla fáma, že som synom gréckokatolíckeho kňaza. Rímskokatolíckym kňazom som sa stal preto, lebo v čase, keď som študoval teológiu, vtedajší

režim Gréckokatolícku cirkev u nás zakázal. Jej činnosť bola obnovená až v r. 1968.

• Ak sa dobre pamätám, keď ste prišli, správcom blumentálskej farnosti bol Mons. Ladislav Magyorossi, potom bola farnosť krátky čas bez správcu. Neklame ma pamäť?

- Pán kanonik Ladislav Magyorossi spravoval blumentálsku farnosť od päťdesiatych rokov do roku 1973. Krátko po jeho smrti bol za správcu farnosti menovaný dp. Ján Zabák. Bol to milý pán a nás kaplánov mal rád. Pri každej príležitosti nás zastával, aj pred „vrchnosťou“ vždy zdôrazňoval: „Kto vás uráža, mňa uráža“.

• **Spomínate si na svojich spolubratov - kaplánov, ktorí tu v tom čase pôsobili?**

- Veľkou výhodou blumentálskej farnosti bolo, že tu bolo viac kaplánov, a že sme tvorili veľmi dobrý tím, takže sa nikto z nás nikdy necítil sám, a aj pri mnohých pastoračných povinnostiach bola medzi nami dobrá del'ba práce. Skoro všetkých som poznal ešte z bohosloveckej fakulty. Boli to: dp. Jozef Nagy, Alojz Gabala, ktorý zomrel tohto roku, Henrik Augustín Havlík, františkán, Michal Mikuška, aj ten zomrel v tomto roku, potom dp. Jozef Slamka. Don Anton Srholec síce nebol kaplánom, ale vykonával všetky kaplánske povinnosti.

• **Zaspomínajte si, prosím, trochu na tie časy: Aké boli vtedy možnosti pastoračné - čo ste smeli, čo vtedajší režim nedovoľoval, aké boli kontakty kňazov s veriacimi, aká návštevnosť kostola.**

- Pastoračia v Blumentálskej farnosti je nezabudnuteľná. Bola to najväčšia farnosť na Slovensku, poskytovala duchovné služby asi osemdesiatim tisícom veriacich katolíkov. Keď som začínal ako novokňaz, cirkevný tajomník (aj takí v tom čase pôsobili pri štátnej správe - pozn. red.) mi povedal, aby som sa šetril, lebo oni s nami počítajú. Pochopil som, že si želajú, aby sme ako kňazi pracovali čo najmenej. My sme však boli zaničení a mali sme z práce radosť. Povzbudzovalo nás, keď sme videli, ako ľudia prahnú po duchovných hodnotách a usilovali sme sa vychádzať im čo najviac v ústrety. V Advente a v Pôstnom období tak tri týždne pred Vianocami a pred Veľkou Nocou sme spovedávali aj 12 - 14 hodín denne. Dnes sa mi to nechce ani veriť, že sme to zvládali. Stalo sa mi aj to, že hoci som už nepôsobil v Bratislave a náhodou som išiel popri Blumentálu, pristavili ma ľudia s prosbou, či by som ich nešiel vyspovedať.

Svetskej „vrchnosti“ sa napríklad nepáčilo, ako sme sa venovali snúbencom, že sme sa stretali s nimi viackrát a že sme nespísali len formálne zápisnicu. Cirkevný tajomník to raz na rekolekciách ironizoval tak, že v Blumentáli „straší“. Keď mali snúbenec záujem a dávali nám otázky, stretnutia trvali niekedy od 19. až do 23. h. Po čase nám viacnásobné stretnutia zatrhli a museli sme všetko stihnúť pri jednom stretnutí.

Veľa sme spovedali nielen pred prvým piatkom, ale aj denne. Sväté omše bývali tri ráno a jedna večer. Kým jeden kaplán slúžil svätú omšu, ostatní, keď nemali iné vážne povinnosti, sedeli v spovednici. Podobne to bolo aj v nedeľu pri všetkých deviatich svätých omšiach.

• **Ako to bolo s vyučovaním náboženstva v školách? Ako ste dokázali pritiahnúť do kostola toľké deti? Do Blumentálu ich chodilo v tom čase naozaj veľa a veľa bolo aj mništrantov.**

- Keď som nastúpil do Blumentálu ako kaplán, mali sme na pätnástich školách prihlásených na náboženstvo do dvetisíc žiakov. Pomáhalo nám pätnásť katechétovej učili sme všetci piati. Sedemdesiate roky boli roky normalizácie, a tak sa na náboženstvo rok čo rok prihlasovalo menej detí. Každý rok ubúdala jedna škola pre nedostatok detí. Takže po piatich rokoch bolo tých škôl už len desať a v nich asi len šesť-

desiat detí. Ťažisko prípravy na prvé sväté prijímanie a na birmovku sa teda prenieslo na faru a do kostola.

Nepovedal by som, že sme nejakú priťahovali do kostola deti a mladých ľudí. Deti viedli k viere rodičia a oni nám ich zverovali, no a starší - stredoškooláci a vysokoškooláci - prichádzali sami a neraz privádzali aj svojich priateľov. Bola to pestrá zmes mladých ľudí z celého Slovenska. Často aj neveriacich alebo ľahostajnejších privádzali ich veriaci priatelia, cez nich nachádzali vieru a my sme to potom len zavŕšili krstom alebo prípravou na prijatie ďalších sviatostí. Pamätám sa, ako mi sestra jedného nášho populárneho herca, ktorú som pripravoval na birmovku, povedala, že je šťastná, že nebola na birmovke ako dieťa, lebo teraz to prežije hlbšie.

Mnohí angažovaní študenti sami pripravovali svojich priateľov alebo spolužiakov, no a my sme to potom už len zavŕšili. V lete i v zime sme pripravovali pre mládež tábory, rekreačno-duchovné stretnutia v Tatrách i inde. Raz som bol napríklad v horách so štyridsiatimi študentmi, kde medzi nás prišiel P. Jones zo Slovenska. P. Anton bol podobne so stredoškoolákmi na Spiši, na „archeologickom prieskume“. Takýchto akcií, ktoré vtedy „smrdeli kriminálom“, bolo viac.

• **A odchod z Blumentálu? Prečo a kde?**

- Každá rozprávka má raz koniec, a tak sa skončilo aj moje pôsobenie v Blumentáli. Vrchnost - tá svetská nepriateľská Cirkev - sa už nemohla dívať na to, že Blumentál doslova „praskal vo švíkoch“, že napriek normalizácii sa kostol nevyprázdňuje, tak sa rozhodli konať: Cirkevný tajomník mi povedal, aby som požiadal biskupa o preloženie, lebo mi zoberie štátny súhlas. Šiel som teda za pánom biskupom Gábrišom, no on už bol informovaný. Keď mu však cirkevný tajomník nepovedal dôvod, prečo ma má preložiť, odmietol, ale keď v auguste r. 1975 odišiel na dovolenku, jeho zastupujúci mi poslal dekrét do Šurianok. Prečo tam, som sa dozvedel, keď mi v r. 1990 odovzdali moje kádrové spisy: Na biskupský úrad poslali v tom čase list, že ma musia preložiť aspoň 100 km od Bratislavy. Šurianky tomu zodpovedali. Odtiaľ ma v roku 1976 preložili do Hontianskych Nemiec, kde som pôsobil až do roku 1990, potom do r. 1999 som bol v Rišňovciach a od r. 1999 v Častej. Teraz ako pomocný duchovný spravujem farnosť Štefanová. Bývam v Častej.

• **Ako by ste hodnotili tie časy v porovnaní so súčasnosťou?**

- Po páde režimu nepriateľského Cirkvi sme boli všetci v očakávaní, že pre Cirkev a pre rozvoj duchovného života prídu „zlaté časy“, ale opak je pravda. Naplňajú sa slová Písme, že skôr prejde ťava uchom ihly, ako vojde boháč do Božieho kráľovstva. Taký obrovský odklon od viery hádam história Cirkvi ani nepozná. Nejde totiž len o ľahostajnosť, ale je to priam až nenávisť voči duchovným veciam. Nesmieme však podľahnúť pesimizmu a rezignovať. Našu nádej vkladáme do Božích rúk.

• **A napokon, čo by ste odkázali Blumentálcom?**

Milí Blumentálci, ostaňte verní tomu, čo ste uverili a svoje deti veďte k týmto ideálom. Srdcom vašej farnosti je váš živý

chrám, v ktorom som aj ja pookrial a nabral som nádherné skúsenosti, z ktorých čerpám dodnes. Nech Vás Boh žehná.

Dakujem, dôstojný pán, že ste sa s našimi čitateľmi podelili o spomienky a dali nám mladým možnosť nazrieť do čias, keď sa Cirkvi síce „dýchalo ťažko“, no horlivosť kňazov a veriacich neraz robili divy. Vďaka.

X. Duchoňová

Životodarná voda

Viete, že tie najobvyčajnejšie veci sú najúžasnejšie a najfascinujúcejšie? Napríklad voda. Je vo všetkom a bez nej by sme vôbec nemohli existovať. Voda je základný prvok, praprvek života, preto je aj jedným z prastarých symbolov ľudstva. Voda je často aj miestom zjavenia Boha.

Hneď Genézis - Prvá Mojžišova kniha sa začína spojením *...a Boží Duch sa vznášal nad vodami*. Potopa sveta, Mojžiš zachránený v košíku vo vodách Nílu, prechod Izraelitov cez Červené more, prameň v chráme, atď. Aj Jánovým evanjeliom sa symbolika vody vinie od začiatku do konca. Krst v Jordáne, premena vody na víno na svadbe v Káne Galilejskej, uzdravenie chorého pri rybníku Betesda, Ježiš chodí po mori, Ježiš hovorí o živé vode, uzdravenie slepeho od narodenia vodou z rybníka Siloe, umývanie nôh učeníkom. Najkrajšie a najrozumiteľnejšie sa nám približuje v stretnutí Ježiša so Samaritánkou pri Jakubovej studni, ktorej povedal *„Daj sa mi napíť!“*

Stretnutiami pri vode sa začínala prvá komunikácia medzi ľuďmi. Ľudia vždy potrebovali vodu pre život, preto ju vyhľadávali, schádzali sa pri prameňoch, pri studniach, kúpali sa v riekach, lovili ryby v moriach. Prvé spoločenské vznikali vďaka vode. Voda je fenomén a má rôzne podoby. Vo forme ľadu môže rozbiť aj zabíjať, ako para preniká všade, ako hmla ukrýva všetko pred našimi očami, ako sneh zahľadá špinu nevinnou belosťou, očisťuje, uzdravuje, posilňuje, udržuje nás pri živote. V škole sme sa učili, že neexistujú dva rovnaké kryštály ľadu. Každá snehová vločka je jedinečná a originálna. Ťažko si to vieme predstaviť, ale táto myšlienka zaujala japonského vedca Masaru Emotu a kryštály snehu začal fotografovať. Po desaťročnom výskume publikoval pozoruhodné výsledky - fotografie kryštálikov zmrzutej vody z rozličných zdrojov (z riek, priehrad, močiarov, artézskych studní), rôzne upravené (vystavené účinkom hudby, slovám lásky, alebo nenávisťi). Jeho fotografie odrážajú tieto vplyvy na vytvorení kryštálov úchvatnej krásy, napríklad pri vode z artézskej studničky a po vyslovení slov modlitby, alebo neformálnych obrázkov z vody priehrad, či z dolných tokov zamorených riek a slovách nenávisťi.

Ďalší rozmer vody vystupuje pred nami, keď vodu neberieme ako fyzikálnu veličinu, ale ako symbol. V prosbe: *„Daj sa mi napíť!“* sa prejavuje Ježišov smäd po našej láske, aby nám ju mohol opätovať. Tým nás súčasne učí odvahe prejavovať svoje potreby a želania v komunikácii. Komunikácia je jadrom lásky. Bez komunikácie sa človek uzatvára do sveta chaosu a rozpakov.

Ježiš oslovil ženu Samaritánku, čo bolo úplne proti vtedajším spoločenským pravidlám. Žena nebola schopná chápať hĺbku jeho posolstva, že nebeský Otec je otcom všetkých – Židov aj Samaritánov, všetkých ľudí na svete, ktorí sa otvárajú jeho Duchu. Človek však pociťuje aj iný smäd, presahujúci smäd po vode zo studne, pretože človek hľadá život, ktorý presahuje biologickú oblasť. V rozhovore so Samaritánkou sa voda stáva symbolom Ducha, skutočnej životodarnej sily. Samaritánku stretnutie s Ježišom silne zasiahlo. Vedela, že má prísť Mesiáš-Kristus, a Ježiš jej otvoril oči: *Mnohí Samaritáni z toho mesta uverili v neho pre slovo ženy, ktorá svedčila: Povedal mi všetko, čo som robila (Jn 4, 39).* Túžba po našej láske sa prejavila aj v posledných slovách Ježiša Krista na kríži, keď zvolal: *Žižnim!*

Otec arcibiskup Stanislav Zvolenský zakončil *Lectio Divina* v Dóme sv. Martina na tému *JEŽIŠ A SAMARITÁNKA* meditáciou: **Pane, daj mi takú vodu, by som už nebol smädny.**

P.S. Keď na Veľkonočný pondelok zažijete poriadnu oblievačku vodou, spomeňte si, čo všetko voda znamená, že je naozaj vo fyzickom i duchovnom zmysle životodarná. **Ľana Hrašková**

Bezdomovec

Advent, Pôstne obdobie a po nich nasledujúce slávenia sú zvláštnym časom, keď mäknú srdce aj tvrdých ľudí. O to viac mäknú srdce veriacich človeka, ktorý pociťuje potrebu viac ako počas roka prejaví svoju kresťanskú lásku, spolupatričnosť a možno aj súcit. V tejto súvislosti nám napísal svoje postrehy spred nášho kostola pán kostolník.

Bezdomovec, žobrák alebo špekulant? Kto je kto? To sú otázky, na ktoré sa ťažko odpovedá, zvlášť, keď pred kostolom vidíme žobrajúceho človeka. Obvyčajne mu dáme nejaké drobné, niekto euro, niekto aj viac a v duši nás blaží myšlienka, že sme urobili dobrý skutok. Je pravda, že na ulici je veľa ľudí, ktorí sú na dne, chcú sa postaviť na nohy a hľadajú pomoc. Bohužiaľ, viac je však takých, ktorí situáciu dobrodincov zneužívajú.

Keď som minulý rok tu v Blumentáli nastúpil ako kostolník, bol som veľmi prekvapený, koľko žobrákov či bezdomovcov je nielen pred kostolom, ale aj v kostole. Kostol býval otvorený po celý deň, no nakoniec padlo rozhodnutie, že ho cez deň treba zatvárať. Je to smutné, lebo veriaci sa chodili do kostola pomodliť aj počas dňa. Mal som však veľa práce, aby som z kostola doslova povyhádzoval takých, ktorí prichádzali s iným cieľom ako sa modliť. Neraz znečisťovali kostol – jeden sa pomočil, druhý tu dokonca urobil veľkú potrebu, tretí vykradol pokladničky... Stalo sa, že spolu s políciou som ťahal z kostola po zemi opitého a pomočeného človeka minútu pred svätou omšou.

Stalo sa aj to, že jedna z veriacich sa modlila pred sochou Panny Márie, a pritom jej za niekoľko minút zmizla z tašky peňaženka. V kostole nachádzame prázdne a vykradnuté tašky. Najhorší sú takí, čo chodia v dvojici: jeden žobrák a druhý v po-

zadí sleduje tašku modliacej sa. Niekedy som sa s takými ľuďmi pobil, inokedy som volal policajtov. Raz mi dokonca roztrhali bundu a stále sa mi vyhrážali. Nekompromisne som stával pred kostolom a strážil Boží dom, či bola zima alebo horúco. A výsledok? Je ich menej, ale stále chodia, preto sa pýtam: Prečo sú takí trepezliví? Odpoveď je jednoduchá. Sledovali sme mladého muža. Zdravý a plný sily na to, aby mohol pracovať: s úsmevom prišiel pred kostol, kľakol si na schody a začal sa triasť od zimy (veľký herec). Kľakal tam dvadsať minút a za ten čas mu niekto hodil euro, niekto aj papierové peniaze. A výsledok? Zarábil viac ako 50 eur, a s úsmevom odkračal ďalej. Keď takto prejde tri-štyri kostoly, zarobí za niekoľko hodín viac ako dvesto eur. A pretože mesiac má štyri týždne, mesačne takto získa viac ako osemsto eur. Radosť žobrať! Pýtam sa, koľko z veriacich má mesačne príjem 800 eur? Každú nedeľu doobeda pred kostolom kľučí starší muž, poctivo tam vydrží štyri až päť hodín. S paličkou, nepočuje, ale každému rozpráva, že potrebuje desať eur, aby si mohol vybaviť občiansky preukaz... Keď mu niekto dá papierovú bankovku alebo dvojeurovú mincu, hneď ju schová a na zemi si nechá niekoľko centov. Za deň takto zarobí okolo 300 eur. Milí čitatelia, neveríte? Postavte sa tam tak na hodinku-dve a počítajte, koľko mu ľudia nahádzu. Bude te prekvapení!

Nie je to tak dávno, keď matka s dospelým synom prišla do farskej do kancelárie požiadať o pomoc. V kancelárii bol pán kaplán Kalamen. Ponúkol im jedlo, ale oni odmietli. Potom im ponúkol oblečenie, aj to odmietli. Napokon sa ich spýtal: Čo teda potrebujete? „Peniaze“. Keď im pán kaplán povedal, že peniaze im nedá, ušli sa mu agresívnym spôsobom vyslovené mnohé „vybrané slová“.

Všetci vieme, že sú ľudia, ktorí potrebujú pomoc. Na to sú tu však nadácie a rôzne občianske združenia ako Milosrdní bratia u Egona (Pri trati 13), Betlehem Matky Terezy (Rovniaková 10), De Paul (Ivanská cesta 32), Fénix (Furmanská cesta 4). Všetky tieto bratislavské organizácie pomáhajú bezdomovcom po všetkých stránkach. Oblečú ich, dostanú lekársku starostlivosť, môžu prenocovať v teple a dostanú jedlo. A toto je pomoc! Ak chcete pomôcť bezdomovcovi a chrániť si kostol, pomôžte finančne týmto organizáciám, ktoré sa starajú o ľudí bez domova, a nepremieňajte vaše peniaze na alkohol pre žobrákov. To bude tá správna pomoc, ktorou môžete urobiť dobrý skutok! **M. Maťašák**

Farská knižnica informuje

Do našej farskej knižnice pribudla veľmi zaujímavá, navonok nenápadná, útlá publikácia **Cyrila Axelroda** *Za svetlom v tichu a tme* (Kresťanské centrum nepočujúcich, Banská Bystrica, 2009, 153 s.)

Je to autobiografia katolíckeho kňaza. Narodil

sa ako jediné dieťa židovským rodičom v Južnej Afrike, ktorí sa tam vysťahovali z Litvy. Bol od narodenia hluchý, ale jeho rodičia to zistili až keď mal tri roky, dovtedy bol veľmi chorľavý a neprospeievajúci, mal problémy naučiť sa chodiť. Dostal sa do školy pre nepočujúce deti, ktorú viedli nemecké dominikánky, a tak sa postupne dostal do katolíckeho duchovného sveta, v škole a doma pokračoval v tradičnom židovskom rodinnom a liturgickom živote. Bol neustále smädny po poznaní, hľadal nové možnosti uchopiť život naplno. Posvätno a spirituálny svet ho veľmi lákal, uvažoval, že sa stane rabinom, ale nakoniec Božie cesty boli iné, konvertoval na katolicizmus, vstúpil do seminára, vyštudoval teológiu a bol vysvätený za katolíckeho kňaza. Jeho pastoračnou službou bola starostlivosť o nepočujúcich. Mama bola stále jeho oporou, verná svojej viere, prijala synovo povolanie i vieru a všemožne mu pomáhala. Bol medzi nimi veľmi nežný vzťah, no Cyrilovi chýbala rovnocenná duchovná komunita, preto uvažoval o vstupe do rehole redemptoristov. Keď bol formálne prijatý a práve oslavovali sviatok svojho zakladateľa sv. Alfonza, dostal smutnú správu, že mu zomrela mama. Akoby ho odovzdala komunite, akoby splnila svoju úlohu starať sa o neho, odišla do večnosti. Hluchota však nebola jediným obmedzením, čakala ho postupná strata zraku. Hluchoslepota patrí medzi najťažšie formy postihnutia, izolácia týchto ľudí v tichu a tme je pre nás ostatných nepredstaviteľná, ale Cyril sa naučil taktilnú reč a pomocou svojich verných priateľov prekladateľov naďalej slúži všetkým, čo to potrebovali. Prišiel o zrak, ale nikdy neprestal vidieť. Je nepočujúci a nevidiaci, no to mu nebráni, aby v tichu a tme kráčal za Slovom a Svetlom.

Masovokomunikačné prostriedky nás denne krmia podrobnosťami zo života „celebrit“, táto kniha však vykresľuje ozajstného hrdinu, ktorý si nezúfa, ale svoj ťažký kríž verne nesie a vie zaň aj ďakovať. Naozaj vrelo odporúčam siahnuť po tomto životopise, napísanom veľmi jednoduchým štýlom prístupným pre všetkých. Najdeme v nej aj zopár autentických fotografií. Naozaj vydarená publikácia, krásne svedectvo nesenia každodenného kríža s Ježišom.

Monika Šandorová

(Dokončenie zo s. 1)

Pomáha oslobodzovať sa od egoizmu pýchy a márnivosti.“ Tento psychiater pripustil, že existuje aj nezdravá religiozita, ktorá vyvoláva strach alebo fanatizmus: „Ale to je zle pochopená, nevydarená a na seba zameraná religiozita. Pri tejto forme viery človek hľadá samého seba a náboženstvo zneužíva na svoj účel.“

Želám vám, milí blumentálci, aby aj vaša úprimná viera v zmŕtvychvstalého Krista bola najväčšou hodnotou a pretvárala vaše vzťahy, život i vaše srdcia. Chráňme sa akejkol'vek povrchnosti, extrémov a nezdravých prejavov viery, aby sme boli výzvou pre dnešný svet, ktorý vieru v Boha zosmiešňuje a degraduje. Našou odpoveďou nech je múdrosť, rozvaha a ponuka živej úprimnej viery.

Váš farár Andrej Fordinál

ÚRADNÉ HODINY NA FARSKOM ÚRADE

doobeda Po - Pi: 9,00 - 11,00 h; poobede Po - Pi: 14,30 - 16,30 h; telefón: 55 56 23 19 (fax), 55 41 02 33, 0904 555 566; kostol: 55 57 11 78.

SVÄTÉ OMŠE

• **nedeľa a sviatky:** 6,00; 7,30; 9,00; 10,30; 12,00 (ak sviatok pripadá na sobotu, sv. omša o 12,00 h nie je); 16,30; 18,00 (maď.); 19,00 h; • **pracovný deň:** 5,45 (5 min. pred sv. omšou možnosť prísť k sv. prijímaniu); 6,30; po-pia 16,30; 18,00 h (počas júla a augusta nebyva), v sobotu popoludní len o 18,00 h; • **sviatok v pracovný deň:** 5,45; 6,30; 10,30; 16,30; 18,00; 19,00 h alebo podľa oznamov. V deň pracovného pokoja, ktorý nie je cirkevne prikázaný sviatok (napr. sv. Cyrila a Metoda a Sedembolestnej Panny Márie): 6,00; 7,30; 10,30, popoludní o 16,30 a 18,00 h - všetko slovenské).

VYSLUHOVANIE SVIATOSTI ZMIERENIA

• **vo všedné dni** ráno a večer počas sv. omši (vždy aspoň v jednej spovednici, podľa toho, ako nám to dovoľujú iné pastoračné povinnosti), a to ráno od 6,20 h približne do 8,00 h (podľa potreby aj dlhšie); večer od 16,30 h približne do 19,00 h (podľa potreby aj dlhšie); • **vo štvrtok pred prvým piatkom** a v prvý piatok už od 15,00 h; • **v nedeľu**, kedy každého kresťana katolíka zaväzuje povinnosť zúčastniť sa na celej sv. omši, spovedáme len v čase medzi dopoludňajšími sv. omšami.

FATIMSKÁ SOBOTA

tento mesiac nebude.

VEČERADLO S PANNOU MÁRIOU

v sobotu 17. 4. ráno po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h.

ADORÁCIA

v stredu ráno po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h, teda o 7,15 h; vo štvrtok po sv. omši, ktorá sa začína o 16,30 h, teda od 17,15 do 18,00 h. Saleziáni (Miletičova): vo štvrtok po večernej sv. omši.

KATECHÉZA

• **rodičov, ktorí žiadajú krst svojho dieťaťa**, každú stredu o 17,00 h. Účasť obidvoch rodičov je potrebná. Očakávame aj krstných rodičov. Nahlasiť krst dieťaťa a vyplniť krstný listok možno v ktorýkoľvek deň v úradných hodinách v kancelárii farského úradu. Potrebným dokladom je rodný list dieťaťa.

• **pred prijatím sviatosti manželstva** sa začína vždy v prvý pondelok mesiaca. Snúbenci sa stretnú dvakrát s kňazom, raz s psychologom a potom s lektorom prirodzeného plánovania rodičovstva. Každé stretnutie sa začína vždy v pondelok o 17,00 h na farskom úrade. Treba sa hlásiť aspoň tri mesiace pred plánovaným terminom sobáša.

• **priprava birmovancov** prebieha v skupinových stretnutiach pondelky, utorky a štvrtky na fare.

KNIŽNICA SVÄTEJ KATARÍNY - BLUMENTÁL

v utorok od 15,30 do 17,00 h, v stredu od 9,00 do 11,00 h a vo štvrtok od 16,00 do 18,00 h.

PORADŇA

- **pre prirodzené plánovanie rodičovstva** (Billingsova): St 17,00 - 19,00 h; potrebné je objednať sa na tel. č. 02/45 94 39 30;
- **sociálna:** Po 9,00 - 11,00 h;
- **právna:** 1. a 3. štvrtok 9,00 - 11,00 h;
- **psychologická poradňa:** vždy v utorok o 19,00 h.

ŽENY ŽENÁM

sa stretávajú vo štvrtok od 14,00 do 16,00 h v miestnosti pre návštevy a katechézu.

ÚMYSEL APOŠTOLÁTU MODLITBY NA APRÍL

Všeobecný úmysel požehnaný Svätým Otcom:

Aby sa sklony k fundamentalizmu a extrémizmu odstraňovali stálym rešpektom, toleranciou a dialógom medzi veriacimi.

Misijný úmysel požehnaný Svätým Otcom:

Aby prenasledovaní kresťania za podpory Ducha Svätého vytrvali vo viere a verne svedčili o Božej láske k celému ľudstvu.

Úmysel Konferencie biskupov Slovenska:

Aby slávenie veľkonočného tajomstva posilnilo v srdciach kňazov radosť a nádej v službe, najmä zo slávania svätej omše.

VÝZNAMNÉ LITURGICKÉ DNI

28. 3. Kvetná nedeľa - Nedeľa utrpenia Pána

1. 4. Zelený štvrtok Pánovej večere
 2. 4. Veľký piatok - slávenie utrpenia a smrti Pána
 3. 4. Biela sobota - večer slávenie Vigílie Pánovho zmŕtvychvstania
 4. 4. Veľkonočná nedeľa Pánovho zmŕtvychvstania
 5. 4. Veľkonočný pondelok
11. 4. Druhá veľkonočná nedeľa - Nedeľa Božieho milosrdenstva
23. 4. Sv. Vojtecha, biskupa a mučeníka

OZNAMUJEME, ŽE

- počas Veľkého týždňa sa v našom kostole bude **spovedať** v po - st od 5,30 h do 7,30 h a poobede od 15,00 h do 18,30 h, ak bude treba aj dlhšie, v dňoch št - so sa nespovedá;
- **obradry Veľkého týždňa** sa budú konať takto:
Zelený štvrtok - **svätá omša** na pamiatku Pánovej večere **18,00 h**, - poklona do 21,00 h;
Veľký piatok - liturgia hodín, spoločné chvály a posvätné čítania 7,30 h, - krížová cesta 8,00 h, - **slávenie utrpenia a smrti Pána 15,00 h**, - poklona do 21,00 h;
Biela sobota - liturgia hodín, spoločné chvály a posvätné čítania 7,30 h, - poklona po ranných chválach do 18,45 h, - **slávenie vigílie Pánovho zmŕtvychvstania 19,00 h**;
- **deviatnik k Božiemu milosrdenstvu** - Veľký piatok 14,45 h, Biela sobota 18,45 h, v ďalších dňoch vždy po sv. omši, ktorá sa začína o 16,30 h, teda asi o 17,15 h;
- na veľkonočný pondelok svätá omša o 12,00 h nebude;
- **v pondelok 26. 4.** na miestny sviatok **Matky Dobrej rady bude kostol otvorený celý deň**;
- **vo štvrtok 29. 4.** v deň duchovnej obnovy z príležitosti Roku kňazov **bude poobede len jedna svätá omša** o 17,00 h, po nej bude krátka adorácia;
- **farská knižnica** pred časom zmenila čas poskytovania služieb. **V stredu býva otvorená od 9,00 do 11,00 h.**

Takmer sme sa stali víťazmi

V sobotu 20. februára usporiadali Saleziáni z „Miletičky“ futbalový turnaj pre miništrantov vo veku od 8 do 11 rokov. Aj nám v Blumentáli sa podarilo poskladať tím, hoci miništrantov v tejto vekovej kategórii nemáme veľa. Po príchode k Saleziánom sme zistili, že nás čaká šesť súperov z dekanátu Bratislava-stred, preto bol turnaj rozdelený do dvoch skupín. Nenastupovali sme s veľkými očakávaniami, preto nás prekvapilo, ako dobre sa nám darilo v bojoch v skupine, ktorú sme jasne vyhrali. Potom sme už len čakali na súpera v semifinále. Boli ním chlapci zo školy Matky Alexie. Aj s nimi sme zohrali vynikajúci zápas a po výhre sme postúpili do finále, kde sme sa stretli s družstvom z Trnávky. Na finále sme nastúpili odhodlaní podať perfektný výkon a zvíťaziť. Žiaľ, v tomto zápase mám už dochádzali sily a kondične sme nestačili na našich finálových súperov. Po prvom sklamaní z prehry nakoniec zvíťazila radosť z druhého miesta, pekných futbalových akcií a perfektnej atmosféry, za ktorú ďakujeme usporiadateľom, trénerovi Jakubovi Galádovi a rodičom, ktorí nás prišli povzbudiť. **om**